

Tagdækkeranalysen

Udarbejdet for EUCNVS og det faglige udvalg

Af

Mag.scient.soc Peter Plougmann

NEXT STEP aps.

December 2022

Indholdsfortegnelse

Problemstillingen.....	5
Oversigt af undersøgelsen.....	6
Anbefalinger	7
Generelle overvejelser om nye vilkår.....	7
Konkrete anbefalinger	7
Helt overordnet skal ambitionerne øges.....	7
Sæt måltal for et markant øget antal nyuddannede.....	8
Rekrutter fra gruppen af unge med en stærk social profil.....	8
Fokus på få, stærke virksomheder	8
De faglige organisationer bør intensivere deres indsats over egne medlemmer	8
Arbejdsgiver- og brancheorganisationer bør etablere netværksbaserede initiativer.....	8
Skolens nye roller	8
Tagdækkerbranchen.....	9
Tagdækkernes arbejdsmarked	11
Bestanden af faglærte tagdækkere	12
Meget få danske faglærte tagdækkere.	12
Ufaglærte/tillærte/selvlærte er meget udbredt i branchen	12
Udenlandske tagdækkere udgør en betydelig del af de ufaglærte i branchen.....	12
Uddannelsesaktiviteten.....	13
Antal udstedte svendebreve (Audebo)	14
Den geografiske fordeling af elever 2022	15
Karakteristika ved elevgrundlaget på tagdækkeruddannelsen.....	16
Mere end en ungdomsuddannelse – domineret af etnisk danske mænd.	16
Ikke de bedst motiverede eller bogligt stærke unge elever.....	17
Matematik – nej tak.	18
Tidligere arbejds- og uddannelseserfaring.....	18
Hvorfor vælger eleverne tagdækkeruddannelsen	19
Begrænset kendskab til uddannelsen	19
Få rollemodeller er et problem for kendskabet til tagdækkeruddannelsen	19

Vennerne i bred forstand har en begrænset positiv betydning.....	20
Elevernes egne positive bud på at vælge tagdækkeruddannelsen	21
Faglig identitet.....	21
Stolthed	22
Løn og ordnede vilkår er vigtige for hovedforløbseleverne.....	22
Prøveperioder før kontraktindgåelse er af gensidig interesse.....	23
Relationer til mester og kollegaer	23
Sønner af selvstændige	24
Arbejds miljø.....	24
Interesse for efter- og videreuddannelse.....	25
Interne uddannelses- og træningsprogrammer i de store virksomheder.....	25
Skolen og uddannelsens indhold – få kritikpunkter	25
Fremtiden	26
Grøn omstilling og ny teknologi	26
Generelt om den særlige indsats ift. EUD	27
Hvad kan der gøres ift. tagdækkeruddannelsen?	28
Konkrete anbefalinger	28
Helt overordnet skal ambitionerne øges.....	28
Sæt måltal for et markant øget antal nyuddannede.....	28
Rekrutter fra gruppen af unge med en stærk social profil.....	28
Fokus på få, stærke virksomheder	29
De faglige organisationer bør intensivere deres indsats over egne medlemmer	29
Arbejdsgiver- og brancheorganisationer bør etablere netværksbaserede initiativer.....	29
Skolens nye roller	29
Supplerende overvejelser.....	29
"Fra ufaglært til faglært"	29
"Erhvervsplaymaker"	30
Tagdækker Trainee-forløb.....	30
High:five fonden	31
Vejledningen.....	32
Certificeringsordning for tagdækkerområdet	32

Problemstillingen

Udfordringerne på arbejdsmarkedet for faglærte tagdækkere er store og har været det længe.

Udgangssituationen pt. er, at:

- Der er for få de unge og voksne, der kender til mulighederne i branchen og kender til tagdækkeruddannelsen.
- Der er for få velmotiverede unge og voksne, der søger tagdækkeruddannelsen.
- Der er for få grundforløbselever, der går videre på hovedforløbet
- Frafaldet på hovedforløbet er fortsat for højt.

Tilgangen af nyuddannede danske faglærte tagdækkere er dermed meget begrænset og har været det længe¹. Trods stigende elevtal i de seneste år er antallet af færdiguddannede relativt konstant på et lavt niveau (30-35 udlærte pr. år).

Danske tagdækkervirksomheder giver klart udtryk for, at der konstant mangler kvalificeret, faglært arbejdskraft i branchen.

” Der mangler virkelig tagdækkere!” (stor arbejdsgiver)
”Vi har mange gamle svende – og mangler den næste generation” (middelstor arbejdsgiver)

Konsekvensen er, at antallet af nye danske faglærte tagdækkere fortsat er for lavt i forhold til branchens efterspørgsel, og at det antal potentielle elever, der kan opnå en langsigtet beskæftigelsesikkerhed som faglært tagdækker, ikke realiseres.

”Vi mangler pt. 10 lærlinge” (stor arbejdsgiver)
”Der er meget få ansøgninger” (middelstor arbejdsgiver)
”Kurven skal knækkes”(fagforening)
”For få vil være håndværkere”, (middelstor arbejdsgiver)

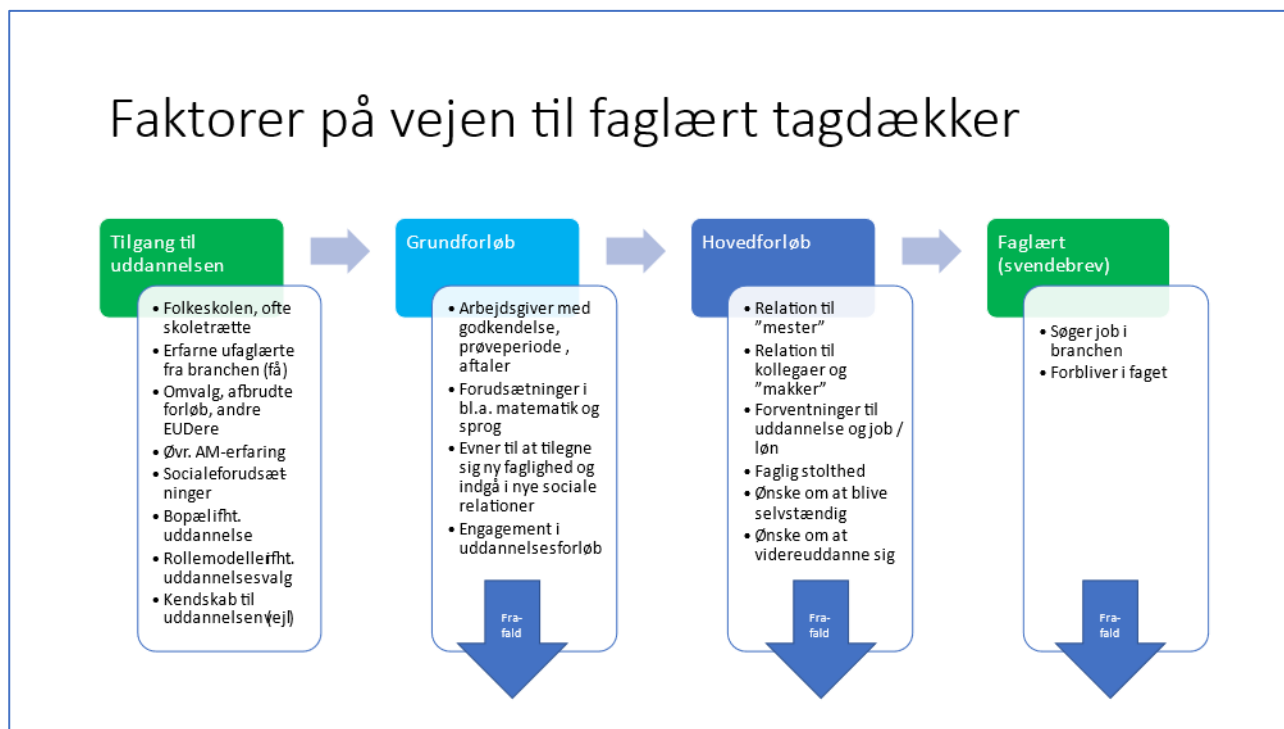
Det er dette problem, denne kvalitativ undersøgelse forholder sig til ved bl.a. at søge svar på:

- Hvorfor er der så få unge og voksne, der søger tagdækkeruddannelsen?
- Hvad er de mulige årsager til frafald?
- Hvilke positive faktorer har været væsentlige for de elever, der pt. går på hovedforløbet
- Er der gode konkrete eksempler på succesfulde forløb, der kan tjene som inspiration for nye initiativer fra parterne og uddannelsesnævnene?

¹ PLS analyse fra 2002; ” Barrierer og muligheder for udnyttelsen af tagdækkeruddannelsen”, peger på lignende problematikker.

Oversigt af undersøgelsen

Undersøgelsens dimensioner fremgår summarisk af følgende illustration:

Det er vigtigt at understrege, at der er tale om en kvalitativ undersøgelse.

Der er søgt opnået en rimelig spredning i antal interviewede fra alle interessenter.

Rapporten starter med en række anbefalinger, der er Next Steps oplæg til opdragsgiver mhp. videre debat.

Anbefalingerne er baseret op undersøgelsens resultater og konsulentens generelle viden om EUD.

Der er først en kortfattet beskrivelse af branchen, hvor hovedbudskabet er, at nogle få kæder og koncerner dominerer markedet, har mange ansatte og spiller en stor rolle for uddannelsen af faglærte og for den løbende opkvalificering af ufaglærte.

Dernæst en gennemgang arbejdsmarkedet for tagdækkere, der tydeligt viser, at der er meget få faglærte og at beskæftigelsen er domineret af ufaglærte/tillærte. Beskæftigelsen i branchen er i alt i alt omkring 2000 fuldtidsbeskæftigede. Udenlandsk arbejdskraft udgør en betydelig andel af de beskæftigede.

De følgende afsnit beskriver forskellige resultater af interviewrunder med særlig fokus på positive og negative faktorer.

Sluttelig er der en kort præsentation af nogle enkelte initiativer, der kan være inspirerende for den videre interne debat om fremadrettede aktiviteter.

Anbefalinger

Generelle overvejelser om nye vilkår

Der er ingen lette veje til at få flere velmotiverede unge og voksne tagdækker elever og flere faglærte danske tagdækkere.

De mange bestræbelser, der generelt har været i de seneste årtier på at øge erhvervsuddannelsernes attraktivitet – herunder også tagdækkeruddannelsen, har **ikke** sikret en indfrielse af den politiske målsætning om flere faglærte. Trods stigende antal elever er antal udstedte svendebreve lavt og stagnerende.

Det giver ikke mening at benytte de samme typer initiativer for at forøge antallet af faglærte tagdækkere på det eksisterende arbejdsmarked, som har vist sig at være utilstrækkelige. Brede, generelle og ofte mainstream afviklede kampagner vil ikke løse problemerne. Og det gode er, at det heller ikke nødvendigt.

Det traditionelle samarbejde med Jobcentre² om at rekruttere fra gruppen af udsatte ledige m.fl. vil fremover ikke være muligt på samme vilkår som hidtil. Organiseringen af den kommende beskæftigelsespolitik er pt. ukendt. Der vil formodentlig blive forskellige kommunale organisationsformer og forskellige nye samarbejds muligheder.

I 2023-24 forventes en tilbagegang i byggeriet generelt. Det vil formodentlig også ramme tagdækkerbranchens ufaglærte.³ Det burde være en mulighed for at komme tættere på erfarne, voksne ufaglærte mhp. uddannelse. Det kan også forventes, at tilbagegangen i aktivitet og beskæftigelse vil ramme den udenlandske arbejdskraft i branchen før de danske tagdækkere.

Samtidig med den forventede aktivitetsnedgang er der et øget fokus på den grønne omstilling og ny teknologi, der kan ses som en mulighed og som vil stille nye kompetencekrav. Det faglige udvalg er opmærksom på denne situation.

Konkrete anbefalinger

Helt overordnet skal ambitionerne øges.

En fortsættelse af den nuværende praksis er uholdbar. Parterne, udvalg og skolen bør have fokus udvalgte stærke unge og voksne elever og motiverede virksomheder i stedet for genelle og diffuse initiativer overfor alle typer af elever og virksomheder.

² Jobcentrene foreslås nedlagt /omorganiseret af SVM-regeringen

³ Historisk vil de forskellige delmarkeder for tagdækkere blive berørt forskelligt af en aktivitetsnedgang.

Sæt måltal for et markant øget antal nyuddannede

Parterne, udvalg og skolerne bør i fællesskab sætte konkret mål for, hvor mange nye faglærte der skal uddannes årligt. Pt. uddannes 30-35 nye faglærte om året. Der er behov for en fælles målsætning, der f.eks. satser på op til 100 nye faglærte tagdækkere om året inden 2025.

Rekrutter fra gruppen af unge med en stærk social profil

Gruppen af udsatte unge er ikke et tilstrækkeligt og relevant rekrutteringsgrundlag. Langt størstedelen af de unge, der ikke indgår i et formelt EUD-forløb, er ikke udsatte unge. Det er fra gruppen med en stærk social profil, der skal rekrutteres.

Fokus på få, stærke virksomheder

Der bør primært være fokus på relativt få udvalgte og motiverede virksomheder og deres egne initiativer. Der er ikke grund til at anvende ressourcer på virksomheder, der ikke kan eller vil stå for uddannelsen af flere faglærte.

De faglige organisationer bør intensivere deres indsats over egne medlemmer

De faglige organisationer bør overfor unge og voksne medlemmer synliggøre, at der er sikker beskæftigelse og gode indtjeningsmuligheder for faglærte tagdækkere i branchen.

De faglige organisationer skal synliggøre flere aktive voksne rollemodeller. Rollemodeller har vist sig at være vigtige for de unges valg. Det er ikke kun tagdækkere, men også andre fag f.eks. tømrere.

Arbejdsgiver- og brancheorganisationer bør etablere netværksbaserede initiativer.

Nye opmærksomhedsskabende rekrutteringstiltag i virksomhedsnetværk. Målet skal være på at øge kendskabet til tagdækkerbranchen og sikre branchens fælles interesse i at øge udbuddet af kvalificeret arbejdskraft. Den grønne omstilling vil være et interessant omdrejningspunkt.

Skolens nye roller

Skolen kan bidrage positivt til virksomhedernes netværksarbejde ved at opprioritere, målrette og kvalificere den virksomhedsopsøgende indsats.

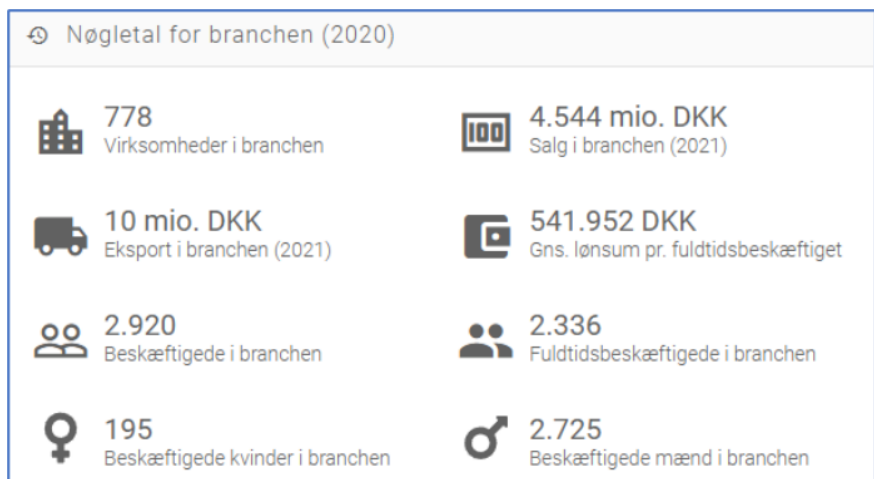
Nogle frafaldne grundforløbselever startede primært pga. muligheden for hurtig løn. Skolen og parterne skal vække disse elevers interesse til at forblive i uddannelsen, når de nu er "fanget ind".

Skolen skal forebyggende forholde sig til elevernes egen forståelse af hvad det betyder "at have fast arbejde", så tidligt som muligt i uddannelsesforløbet, for at forebygge frafald.

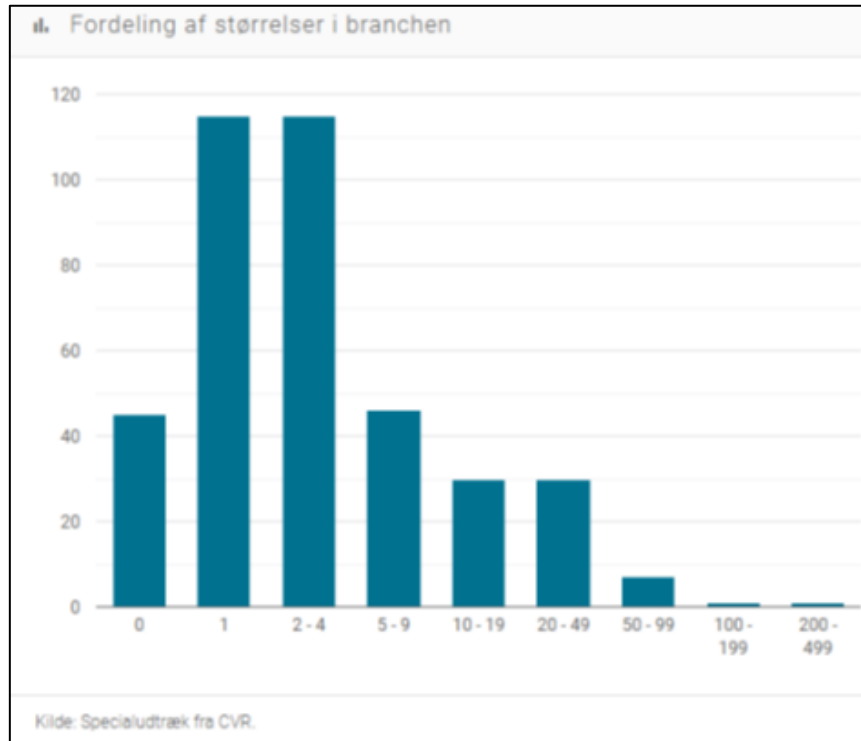
De mange nye virksomheder og næsten lige så mange årlige konkurrencer - i overvejende grad hos små 1-2 mands selvstændige - viser et behov for, at der udbydes kurser/ laves et revideret curriculum i virksomhedsdrift og principper for ejerledelse.

Tagdækkerbranchen.⁴

Tagdækkerbranchen beskrives med rette som lille og smal. Rigtig mange aktører kender hinanden.

Det er vanskeligt at afgrænse branchen statistik korrekt. Den del af branchen, der udelukkende er tagdækkervirksomheder, er således en mindre delmængde af ovenstående opgørelse.

⁴ Kilde: <https://estatistik.dk/>

⁵ Anm. Branchen omfatter tagdækning, tagbeklædning og tækkemænd.

Der er få store virksomheder og kæder (70 virksomheder har mere end 10 ansatte) og et stort antal 1-2 mands tagdækkervirksomheder samt relativt få mellemstore virksomheder.

Største virksomheder (antal ansatte)	
DK ROOF A/S	181
HOVEDSTADENS BYGNINGSENTREPRISE A/S	172
ICOPAL ENTREPRISE ApS	129
NIMTAG ApS	97
PRIMATAG A/S	75
HETAG TAGDÆKNING SYD A/S	65
MC TAG A/S	60
JYDSK TAGTEKNIK A/S. AFDELING ØST	59
SKANTAG A/S	58
K.N. TAGDÆKNING A/S	57

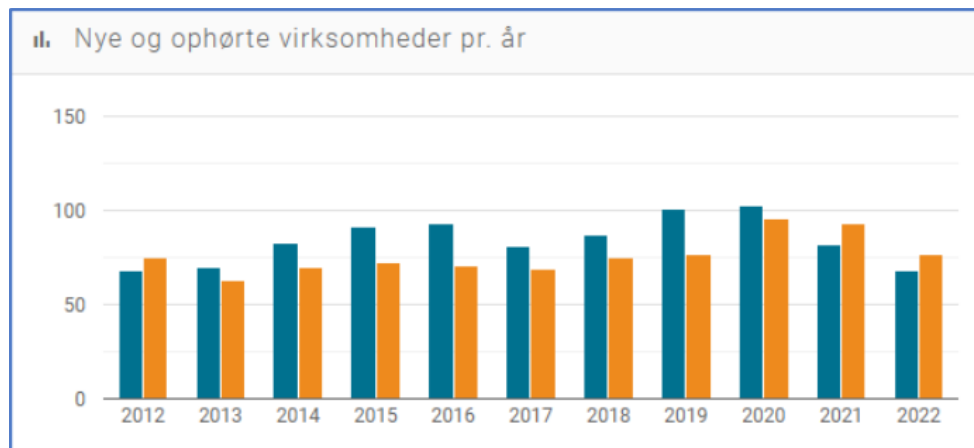
Opgørelsen over de største virksomheder skal komplimenteres med det faktum, at der i de seneste 10- 15 år er sket en konsolidering og internationalisering af branchen. Således er stadig flere tagdækker-virksomheder organiseret i frivillige kæder og/ eller ejet af kapitalfonde og pensionskasser:

- Hetag Tagdækning A/S er landsdækkende med 8 selvstændige tagfirmaer under Hetag Tagdækning-bran-det. Hetag Tagdækning blev i 2008 opkøbt af industrikoncernen Trelleborg.
- Icopal er tagpapproducent med egen produktion i Danmark (Ikast). Icopal udbyder produkter til beskyttelse af bygninger, især tagpap. Icopal Enterprise er i Danmark landsdækkende med 6 afdelinger og 120 ansatte. Icopal er del af BMI Group Danmark, der har hovedsæde i London, selskaber og produktionsfaciliteter i Europa, Asien og Afrika og mere end 9.500 medarbejdere verden over.
- I Phønix Tag er en landsdækkende kæde bestående af 13 selvstændige tagcentre med mere end 300 tagdækkere. Phønix Tag Materiale der er tagpapproducent, er en del af Nordic Waterproofing A/S, der tilhører Nordic Waterproofing Gruppen. Gruppens produktionsenheder er placeret i Danmark, Sverige og Finland.
- Nordic Waterproofing AB Holdning har siden kapitalfonden Excel i 2011 opkøbte Trelleborg Waterproofing (med IPO i 2016) stået for en omfattende koncernopbygning i hele Nordvesteuropa af hele værdikæden indenfor tag og materiale, incl. solceller. Den største ejer er i dag Kingspan Group plc (24 pct), der er en irsk producent af byggematerialer. Koncernen er til stede i 70 lande med 159 fabrikker og 15.000 ansatte.

Der er således en klar markedsopdeling og et klart hierarki i branchen. De store virksomheder og kæder benytter ofte de små, tit iværksætter - tagdækkervirksomheder som strategiske "buffer" i aktiviteten.

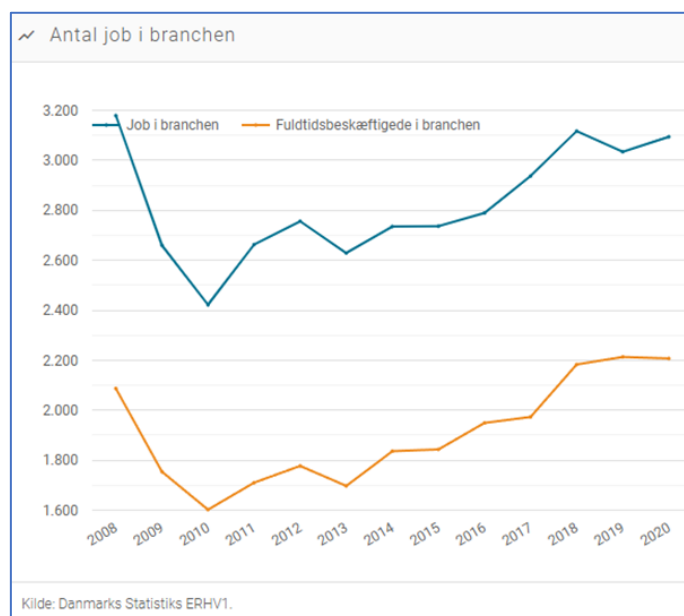
Det giver således indenfor branchens virksomheder forskellige vilkår og interesser i at tage ansvar for uddannelse og sikre, at der i fremtiden er nok faglærte tagdækkere på det danske arbejdsmarked.

Virksomhedsdemografisk er en betydelig dynamik (se figur) med mange nye virksomheder (75-100 per år) og mange konkurser (60-100 per år). Der er – vurderes det af flere respondenter - formodentlig en del ”arme og ben” – virksomheder blandt både nye og ophørte virksomheder.

Tagdækkernes arbejdsmarked

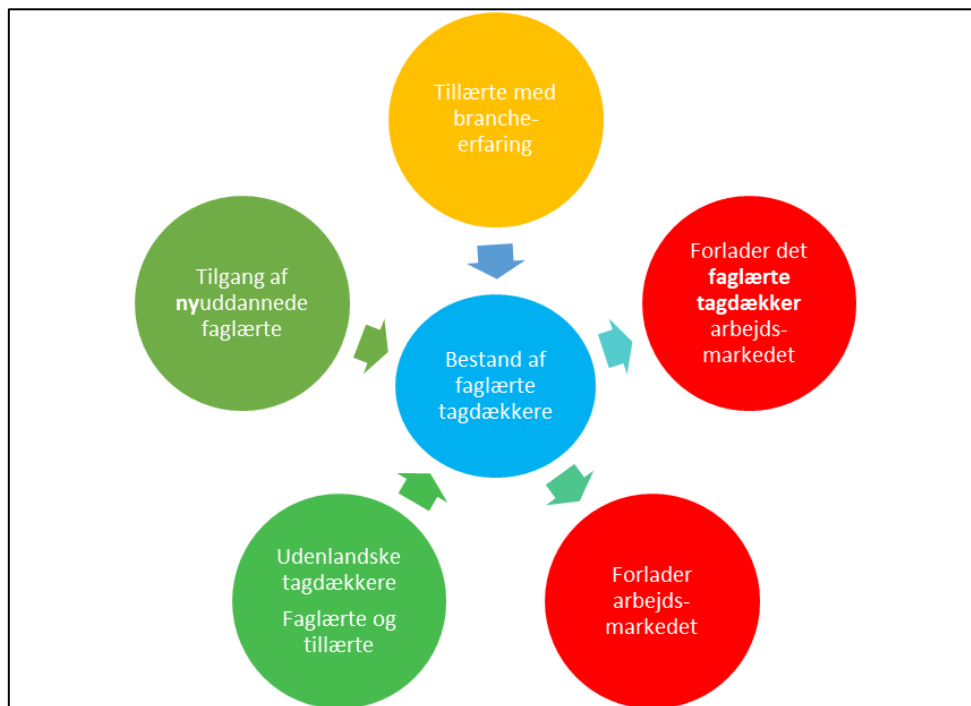
Der er skønsmæssigt omkring 2000 fuldtidsbeskæftigede i tagdækkerbranchen (alt afhængig af, hvordan branchen afgrænses) og den konkrete konjunktursituation jf. figur. Beskæftigelsen har været stigende fra 2010 til 2018, hvorefter den har været stagnerende på samme niveau som før finanskrisen.

Arbejdsmarkedet for tagdækkere er på mange måde sammensat og dynamisk. Nyuddannede faglærte betyder meget lidt for at imødekomme den stigende efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft.

Bestanden af faglærte tagdækkere

Bestanden af faglærte tagdækkere er afhængig af dynamikken i de faktorer, der er illustreret i figuren.

Meget få danske faglærte tagdækkere.

Arbejdskraftudbuddet af faglærte danske tagdækkere er trods snart 25 års uddannelsesindsats fortsat meget begrænset. Opgørelser viser, at det er 236 der har opnået et svendebrev ud af over 600 elever, der har været i uddannelsen i den samme periode. Undersøgelsen har ikke været designet til at opgøre, hvor mange af de faglærte tagdækkere der er uddannet, der fortsat er i branchen.

Ufaglærte/tillærte/selvlærte er meget udbredt i branchen

Med relativt få faglærte er det ikke overraskende, at andelen af ufaglærte, tillærte og selvlærte er helt afgørende rolle for bemanning. Det er i al overvejende grad danske ufaglærte mænd.

Udenlandske tagdækkere udgør en betydelig del af de ufaglærte i branchen

Udenlandske, faglærte og selvlærte tagdækkere f.eks. fra Tyskland, Baltikum og andre østeuropæiske lande fylder mere og mere (p.t. skønsmæssigt 10-15 pct.) af bemanningen hos tagdækkervirksomhederne.

De udenlandske tagdækkere giver anledning til visse kultur-, sprog- og mindre kompetenceproblemer. Der er imidlertid ikke meldt om større samarbejdsproblemer, trods forskellig arbejdskultur og forskellig praksiserfaring.

Nogle større virksomheder anvender en særlige ledelsesform, hvor udenlandske tagdækkere organiseres i sjakstruktur baseret på, at medarbejderne taler og forstår samme sprog. Her vil lederen af sjakket ofte være dobbeltsproget.

Der er interessante eksempler på selvrekruttering i de respektive lande, dvs. at når nogle udenlandske medarbejdere tager retur til hjemlandet efter en periode i Danmark, så finder de selv frem til en erstatning. Det er sat lidt i system hos enkelte virksomheder.

De faglige organisationer er opmærksomme på tendenserne med flere udenlandske tagdækkere.

Ikke høj loyalitet i samme firma (arbejdsgiver)

Det er endeligt fra flere sider oplyst, at der er en betydelig mobilitet blandt tagdækkere internt i branchen. Der er en vis tendens til at entreprisedere, servicearbejder o. lign. rekrutteres fra de faglærte grupper

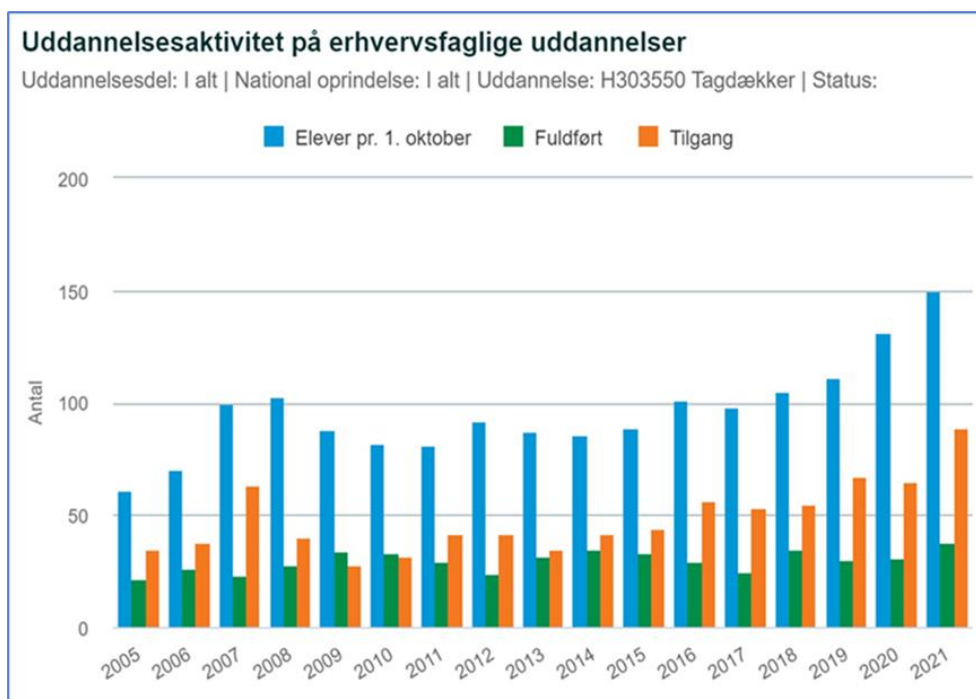
Der er også en del faglærte, der løbende forlader branchen, heraf en del af de nyuddannede forlader - branchen nogle få år efter endt uddannelse.

Uddannelsesaktiviteten

Antal elever på landsplan indenfor tagdækkeruddannelsen har været varierende, men stigende i de sidst 10 år (jf. figur). Tilgangen har således været voksende, men fra et lavt niveau. Antal elever, der har fuldført, har været stabilt lavt. Effekten af de senere år stigning i elevtal må forventes at vise sig i flere, der vil fuldføre uddannelsen i de kommende år.

Der er et udbud af relevante AMU-kurser som benyttes af ufaglærte. Der er desuden et forløb "Fra ufaglært til faglært tagdækker" for erfarne (4 år i branchen) ufaglærte tagdækkere.

Sidemandsoplæring - også fra tillært til ufaglærte - er den dominerende læringsform. Det giver en meget forskellig praksis og kvalitet af kompetenceforløbene.

Antal udstedte svendebreve (Audebo)

Der har været mere end 600 elever igennem et uddannelsesforløb som tagdækker siden uddannelsens start.

Der er i samme periode alt udstedt 236 svendebreve fordelt på 51 forskellige virksomheder⁶.

11 virksomheder står tilsammen for 160 udlærte, jf. tabel. De øvrige udlærte er fordelt på virksomheder, der hver især har haft mindre end 5 udlærte. Der er en tendens til at flere små virksomheder tager lærlinge.

Virksomhed	Udlærte
Icopal Entreprise ApS - Skovlunde	43
Phønix Tag København-Nordsjælland A/S	31
Hetag Tagdækning Sjælland A/S	20
Nordtag A/S	12
Kbk Tagentreprise A/S	10
Københavns Tagdækning Aps	10
Blp Tagdækning ApS	9
Nordisk Tagdækning A/S	8
Multi Tag Entreprise A/S	6
Rap Tag v/Brian Stub Jørgensen	6
Tagdækning Sjælland A/S	5
I alt	160

⁶ Kilde. Opgørelse fra EUCNSV pr. oktober 2022

Den geografiske fordeling af elever 2022

I 2022 kom 26 elever ud af 60 elever fra Hovedstadsområdet incl. København og Bornholm.

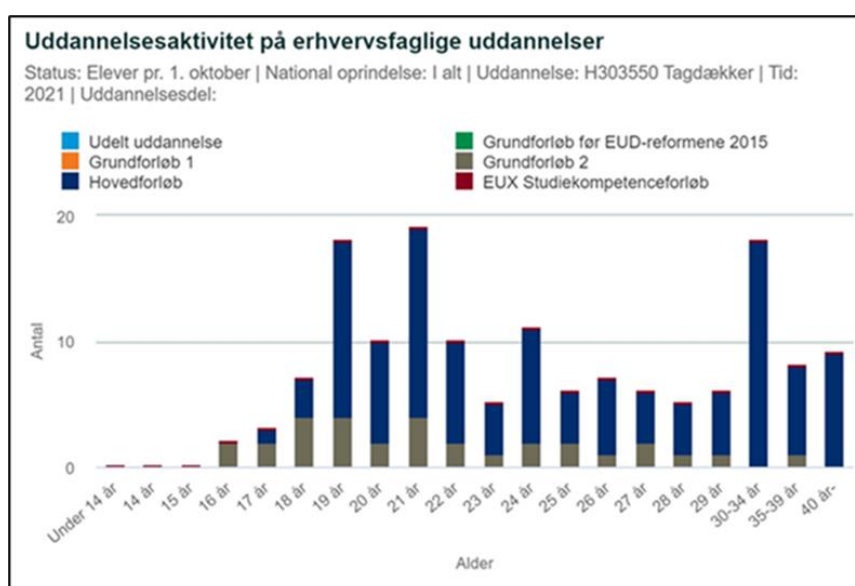
De øvrige hovedforløbselever kommer fra resten af Sjælland, heraf en betydelig del fra det nære opland; Holbæk og omegn, jf. kort (blå: elevkommune).

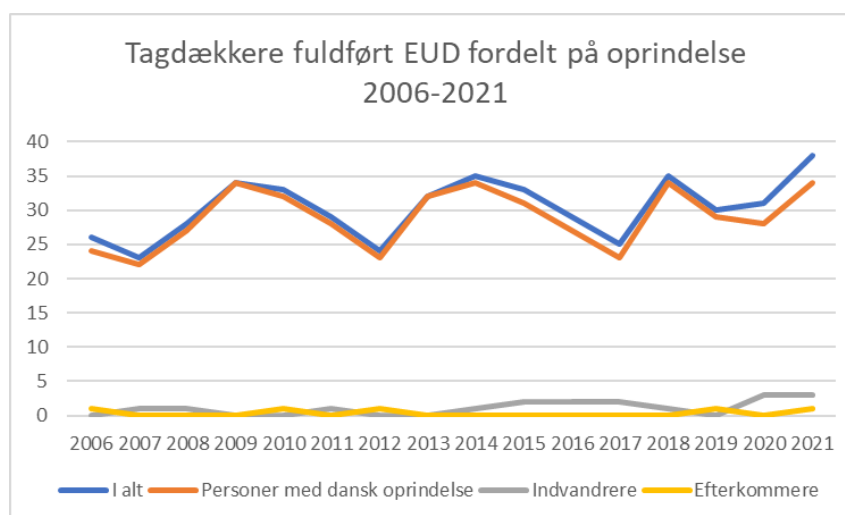
Karakteristika ved elevgrundlaget på tagdækkeruddannelsen.

Mere end en ungdomsuddannelse – domineret af etnisk danske mænd.

Tagdækkeruddannelsen er reelt ikke kun en ungdomsuddannelse. Selvom der er en del elever, der kommer direkte fra folkeskolen, så er det bemærkelsesværdigt, at en stor andel af de aktuelle elever er over 25 år og i enkelte tilfælde helt op til +40 år. Den relativt høje evealder viser tilbage til, at de et stort antal elever har prøvet noget andet i deres tidligere uddannelses- og arbejdsliv

Det er i helt overvejende grad etniske danske mænd, der søger og fuldfører tagdækkeruddannelsen. Der er enkelte elever fra andre etniske minoritetsgrupper.⁷

Der er meget, meget få kvinder, der søger faget.

⁷ <https://www.statistikbanken.dk/UDDAKT35>

Ikke de bedst motiverede eller bogligt stærke unge elever

Det er - vurderet ud fra mange interviewudsagn, herunder også hovedfagseleverne selv - generelt ikke de bedste motiverede og afklarede eller bogligt stærke unge, der forsøger at blive faglærte tagdækkere.

Der er bl.a. ifølge faglærerne og arbejdsgiverne en del eksempler på, at eleverne har haft forudgående og løbende sociale-, sundheds- og personlige problemer (herunder kriminalitet). Det er vurderingen fra næsten alle typer af respondenter, at misbrug er udbredt. Der er blandt faglærerne og arbejdsgiverne en samstemmende opfattelse af, at mange har haft det svært i skolen, en del er ordblinde, og der også er elever med diagnoser. For mange, især på grundforløbet, er det at passe et job, især ifølge arbejdsgivere, et selvstændigt problem.

Der er nogle arbejdsgivere, bl.a. der hvor de ansatte svende er oppe i alderen, der giver udtryk for at, der er et generationsproblem, når eleverne skal samarbejde med ældre svende.

Det er en typisk vurdering hos arbejdsgivere, at en stor del af eleverne har mangelfuldt kendskab til vilkår og krav på det formelle danske arbejdsmarked.

Ifølge virksomhedsrepræsentanter, faglærere og uddannelseskonsulenter mangler en betydelig del af grundforløbseleverne praktisk erfaring med og forståelse for, hvad det betyder at arbejde hårdt. De falder derfor ofte fra relativt hurtigt, er vurderingen.

*Det var ikke hvad jeg troede
Vil bare prøve noget andet
Det var løn her og nu*

Flere hovedforløbselever giver udtryk for, at en del af de tidligere kammerater, der faldt fra i grundforløbet, kun var interesseret i at opnå løn (i en kort periode) og reelt ikke var interesseret i uddannelsen.

*Vi har haft mange praktikanter og lærlinge, der hopper fra
- de var der bare for lønnen.
Det er useriøse folk*

Det virker således relevant så tidligt som muligt i uddannelsesforløbet, at skolen forholder sig til elevernes egen forståelse for "det at have fast arbejde".

Frafald skyldes - i det omfang det var muligheden for hurtig løn, der var motivationen - således ikke uddannelsens indhold, tilrettelæggelse eller skolen. Det interessante er fremadrettet selvfølgelig, hvad der kan gøres for at vække disse elevers interesse til af forblive i uddannelsen, når de nu er "fanget ind".

Mange hovedforløbselever giver klart udtryk for, at man selvfølgelig skal "levere", når man er i lønnet arbejde og under uddannelse.

Matematik – nej tak.

Eleverne giver selv ofte uopfordret udtryk for, at de har middelmådige formelle færdigheder i matematik og fremmedsprog (udover engelsk).

Det forhold, at matematik og generelt boglige krav er få/fraværende på uddannelsen, har en positiv betydning for elevernes valg af tagdækkeruddannelsen.

*Vi slipper for at have matematik,
Vi har visse tolerancer, som skal holdes. Det er svært i starten
Du er mere på arbejdet end på skolen, - jeg er ikke et skolemenneske
Jeg var ikke så god i skolen, noget bedre at tage en praktisk
uddannelse*

Tidligere arbejds- og uddannelseserfaring.

De fleste interviewede hovedforløbs elever har nogle, meget forskelligartede tidligere arbejds- og uddannelseserfaring. En del hovedforløbs elever har f.eks. arbejdslivserfaring fra flere forskellige typer job, der som oftest kræver ufaglærte jobfunktioner. F.eks. arbejdet i Tivoli, arbejdet i Netto eller været i et vikarbureau (sceneopstiller-natarbejde). Enkelte har arbejdet i familiefirma indenfor tagdækkerområdet.

Der er desuden en del af de nuværende hovedforløbs elever, der har prøvet forskellige uddannelser, før de har påbegyndt tagdækkeruddannelsen. De er således "omvælgere", der har tilvalgt tagdækkeruddannelsen.

*Jeg var begyndt på mureruddannelsen – det gad jeg ikke. Det var kedeligt.
Jeg var tømrer, før jeg blev tagdækker
Jeg skulle have været mekaniker
Jeg tænkte også på at blive mekaniker. Min far har et værksted. Jeg kan selv
godt lide biler,
Jeg var i praktik som elektriker
Jeg var i praktik som tømrer, svært med matematikken
3 mdr. vagtuddannelse*

Hvorfor vælger eleverne tagdækkeruddannelsen

"Herrefedt at stå med en brænder og bare fyre den af"

Elev, søn af en tagdækkermester

Generelt er tilgangen til uddannelsen – baseret på hovedforløbselevernes egne udsagn - primært baseret på "Von Hören Sagen" og tilfældigheder samt enkeltstående indsatser overfor udvalgte elever/unge og voksne "med ar på sjælen" (vanskelig social historik).

Begrænset kendskab til uddannelsen

Der er helt overordnet set et begrænset generelt kendskab hos unge, voksne og forældre samt hos vejledere og rådgivere til faget og uddannelsen.

Arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger, jobcentre og skolevejledere spiller, ud fra elevernes udsagn, næsten ingen aktiv positiv rolle for eleverne, hverken på grundforløbet eller på hovedforløbet.

*Problemet er, at tagdækkere ikke bliver promoveret.
Siger det ikke i folkeskolen, jeg vidste ikke hvad det var
Folk ved ikke, hvad en tagdækker er
De siger meget om at tage en videregående uddannelse,
gymnasiet, men ikke meget om at blive håndværker
Det er kun Skills - det går 8. klasserne ikke op i !*

Der er dog gode eksempler på enkeltvirksomheder og kommuner, der tager målrettede, næsten håndbårne initiativer, som har en vis gennemslagskraft og som leder til, at flere unge og voksne får øje på uddannelsen som faglært tagdækker.

Få rollemodeller er et problem for kendskabet til tagdækkeruddannelsen

Der er rent antalsmæssigt i form af dansk uddannede tagdækkere ganske få rollemodeller. Der er meget få forbilleder, der arbejder som tagdækkere. En del elever kender derimod en mekaniker, en metalarbejder eller en tømrer, men som udgangspunkt kun meget sjældent en tagdækker.

Rollemodeller forstået bredere som personer med håndværkserfaring og udendørsarbejde i den tætte omgangskreds spiller en stor og ofte afgørende rolle.

*Min ven – vi har kendt hinanden siden 5. klasse - var begyndt på tagdækkeruddannelse – så det prøvede jeg også
Min far er selvstændig tagdækker, og jeg har arbejdet sammen med ham. Det var spændende
Jeg var ledig, men jobcenteret spiller ikke nogen rolle for beslutningen
Jeg fandt selv læreplads
Afleverede mange ansøgninger før en aftale
Jeg kendte ikke til uddannelsen – slet ikke via studievejledningen*

Personlige forhold til familie er som forventet relevant. Det er dog tilsyneladende ikke, som det ofte påstås, primært ”mor”, men fædre, brødre og tætte venner, der synes at være væsentlige for både kendskab og ønske om at søge faget.

*Mine forældre synes godt om det.
Bare jeg får en uddannelse, de er nok ligeglade med det er tagdækker
Min familie er glad for, at jeg har fundet noget jeg kan lide
De er glad for at have en håndværker, der kan hjælpe dem i huset
Familiens accept er rar*

Vennerne i bred forstand har en begrænset positiv betydning.

*Dem, der selv er håndværkere, spørger til uddannelsen
Dem, der sidder på kontor, tror jeg sgu de er ligeglade med det.
De bliver kun glade, hvis jeg ordner deres tag.*

Elevernes egne positive bud på at vælge tagdækkeruddannelsen

De aktuelle hovedforløbselever giver - når de bliver direkte adspurgt - en række positive argumenter for at det er godt at være tagdækker.

*Det er ikke kun bare et job - hellere tagdækker end på et kontor
Du sidder ikke bare stille ved en computer eller læser i en bog
Man kommer mange forskellige steder hen, det er ikke som tømrer.
God arbejdsplads, man ser mange ting
Der er stor variation i hverdagen, de fleste dage er forskellige
Frisk Luft
Møder tidligt og går tidligt
Mulighed for akkord
Noget særegent
Møder forskellige mennesker
Udfordrende - teknisk vanskeligt: "Det står skarpt første gang"
Det er rart selv at tage beslutninger.
Der er plads til ansvar og selvstændighed
Der er meget kørsel, - det er et plus ved jobbet
Man kan være meget mere selvstændig med et kørekort*

Der er grund til i det videre arbejde at være opmærksom på disse positive begrundelser for at søge faget og uddannelsen. Det er især relevant fordi det kommer direkte fra eleverne selv.

Faglig identitet

De unge lærlinge har ikke altid en klar faglig identitetsforståelse på linje med f.eks. metallærlinge, tømrere og elektrikere.

*Det (faglig identitet) ved jeg ikke hvad betyder!
Vi er mere beskedne (end metalarbejdere)*

Stolthed

Flere elever peger derimod på, at stolthed over at udføre et godt stykke arbejde og af få ros fra kollegaer, kunder og mester er vigtigt for selvforståelsen og arbejdstilfredsheden.

”Det er jo kunst, du laver, du laver et mesterværk på taget, det hele spiller, der er symmetri i det”
Det er vigtigt, at der er håndværkere, vigtigt for samfundet
Fru Hansen er glad for mit arbejde, giver stolthed
Kundetilfredshed er vigtigt, 100 pct.
Det er fedt at kunne vise sig arbejde frem og blive anerkendt for det.
Folk siger, det er flot, det er fedt med respons fra kunden
Kunden spiller en rolle, de kommer tit op og kikker
Ros for godt arbejde er ”skidegodt”.
Kunderne / private møder man især, hvis man arbejder i de små virksomheder

Løn og ordnede vilkår er vigtige for hovedforløbsleverne.

Løn, aftaler skal være i orden.
Lønnen er rimelig god og rimelig forskellig.
Som lærling kan du være syg med løn, have ferie med løn
Jeg får ifølge overenskomsten
Grundløn er OK, derefter akkord, ikke alle har akkord.
Akkord kan opleves som motivation og pres på samme tid
Det kan presse, - makkeren kan have større forventninger
Det er skidesmart for Mester at have en lærling, fordi han får 90 pct. af din løn og de 10 pct. han skal af med kan du hurtigt tjene ind på en dag. Det giver god mening
Som lærling kan du være syg med løn, have ferie med løn.
Det er meget nemt at få et nyt arbejde

Prøveperioder før kontraktindgåelse er af gensidig interesse

Hovedforløbseleverne mener generelt at prøveperioder er fornuftige. Arbejdsgivere giver udtryk for den samme vurdering⁸.

Det er OK med prøveperioder, - man lærer lidt, og man kommer til af kende folk, afgørende om man gider at være der
Finder ud af om "Er de noget for dig, og er du noget for dem"
Hvordan er kulturen på arbejdspladsen
Teste om man kan komme op til tiden, kan klare højden
Det kan være, at det er kemien, der ikke fungerer
Enkelte arbejdsgivere peger på, at ikke alle virksomheder er grundige nok i ansættelsessituationen
Prøveansættelse før kontraktindgåelse er relevant og godt.

Relationer til mester og kollegaer

Gode interne og personlige relationer til mester og kollegaer er, ifølge hovedforløbseleverne, vigtigt for trivsel og engagement. Respektfulde arbejdsrelationer til mester, kollegaer og her især sjak og makker samt andre elever, kan være afgørende for om en aftale fuldføres eller ophører i utide.

Kollegerne er supervigtige, - Du går mere med dem, end du gør derhjemme
Relationen til mester/lærlinge-ansvarlig betyder meget for fastholdelse
"Man skal kunne snakke med mester – det er hans job at sørge for, at du har det godt, der hvor du er"
Man kan have en dårlig dag, så...hvis makkeren er tavs eller sur...
Man skal kunne tage "pis på hinanden", - det skærer toppen af spændingerne

Relationerne mellem elever og mester er ikke altid velfungerende. Der er givet eksempler på, at eleverne er en del af en ungdomskultur, der af en del arbejdsgivere opfattes som generationsproblemer. Det gælder både i adfærd og i kommunikationen. Der er her et tydeligt ledelsesansvar. Eleverne forventer, at det er mester, der har ansvaret for, at "hverdagen spiller".

Der er desuden eksempler på, at elever, der samarbejder med erfarne, ufaglærte kollegaer, oplever, at de gør tingene forskelligt. Eleverne vil gøre, som de har lært på skolen. De erfarne gør, som de plejer, også

⁸ Det kan være værd at overveje om nogle frafald kan forebygges ved, at arbejdsgiverne er mere explicitte i deres forventninger før kontaktindgåelse.

selvom det ikke er "helt korrekt". Det kan skabe samarbejdsproblemer. Eleverne oplever i denne situation, at de ikke bliver taget alvorligt. Det skaber af og til frustrationer.

Eleverne giver ikke udtryk for, at situationer med udenlandske kollegaer generelt er problematiske. Der peges dog på, at kommunikationen kan være vanskelig, og at der opstår misforståelser og fejl. Eleverne oplever også forskelle i arbejdskultur. Det ses som et mellemliderproblem (entrepriseleder/formand), der ikke altid tages alvorligt i dagligdagen.

Sønner af selvstændige

Sønner af mestre med selvstændig tagdækkervirksomhed har en betydelig og velartikuleret positiv motivation for at søge faget. Det er relativt få elever. Overvejelser om at blive selvstændig findes hos op til 1/5 af eleverne.

Det er bl.a. udsigten til at blive selvstændig (evt. at videreføre et eksisterende familiefirma) på et tidspunkt, der spiller en rolle. Denne motivation ses også indenfor andre brancher.

*Jeg vil godt være selvstændig på et tidspunkt, - det er nemt at starte
Min far siger, at jeg skal overtage om små 10 år.
Det er fedt, at folk arbejder for én.
Skal det være en del af uddannelsen
Jeg skal have 5-6 års erfaring, inden jeg bliver selvstændig*

Arbejds miljø

Arbejdet som tagdækker medfører en række arbejdsmiljørisici i form af arbejdsskader og nedslidning. Tunge løft, dårlige arbejdsstillinger, røg, støv og kemikalier er, ifølge arbejdsmiljørådgivere, årsager til nedslidning og arbejdsskader blandt tagdækkere.

Hovedforløbseleverne er opmærksomme på disse risici, og det er ikke afgørende for deres valg af faget. Der er dog enkelte elever, der skulle vænne sig til at arbejde i højden ("mor er bekymret").

Det bemærkes fra nogle elever og arbejdsgiverrepræsentanter, at det meste materiale i dag, modsat tidligere, løftes op. Der forekommer dog situationer, hvor hjælpemidler ikke kan anvendes på taget, bl.a. pga. tagets konstruktionsdesign. Eleverne er bevidste om risikoen, når værnemidler ikke anvendes. Der er en del brandskader. Det nævnes også af eleverne, at regler for arbejdssikkerhed (f.eks. mod faldulykker) kan gøre det vanskeligt at opnå en god akkordindkomst.

De mandlige elever mener, at tagdækkerfaget kan være relevant for kvinder, men har ingen forklaring på, hvorfor der kun er så få. Det samme gælder arbejdsgiverne. Der er ingen særlig indsats, der tager hånd om kønsproblematikken. Det anerkendes, at der er et uudnyttet rekrutteringspotentiale.

Interesse for efter- og videreuddannelse

Der er en blandet holdning hos eleverne til efter- og videreuddannelse. De fleste ser det ikke som relevant her og nu. De er primært interesseret i at arbejde som faglærte tagdækkere.

Det kræver som nævnt motivation og boglige forudsætninger at blive f.eks. entreprenør, salgsansvarlig og/eller servicemontør.

Der er i undersøgelsen ikke fundet eksempler på elever der søger praktik i udlandet.

Der er - som nævnt - enkelte hovedforløbselever, der gerne være selvstændige.

Interne uddannelses- og træningsprogrammer i de store virksomheder

De store virksomheders interne uddannelses- og træningsprogrammer opfattes generelt af parterne som forståelige og relevante. Det bemærkes samtidig, at man jo ikke bliver faglært.

Disse programmer er sammen med leverandørkurser (ofte af 1 dags varighed) en form for supplement til skolens udbud.

Producentvirksomhederne udbyder og afholder intro- og opdateringskurser/dagkurser, som sikrer en produktorienteret opkvalificering.

Skolen og uddannelsens indhold – få kritikpunkter

Kritik af uddannelsens indhold forekommer overordnet set at være begrænset. Arbejdsgiverne tilkendegiver generelt, at eleverne lærer, hvad det er relevant.

Kritikken er, fra enkelte interviewede, orienteret imod skoleopholdets tidsmæssige placering ift. hvornår virksomhederne har deres spidsbelastningsperioder (ultimo februar til primo oktober).

”Tænk mere på virksomhederne” (mellemstor arbejdsgiver)

Det gælder ikke mindst ift. interessen i at have lærlinge. Bidrager lærlinge ikke til virksomhedens omsætning og overskud, er ønsket om at have lærlinge begrænset.

De faglige organisationer understreger, at det er uddannelsens behov, der har første prioritet, når det gælder placering og tilrettelæggelse af uddannelsen.

Der er en ofte gentagen kritik af EUCNVS skolens lokalisering fra både elever og virksomheder.

”Det er vanskeligt at pendle (til Audebo) med offentlige transport”

”Hvorfor skal den ligger udenfor Holbæk”

”De sidste 6 km er træls”.

Selv elever med kørekort og adgang til firmabiler finder skolens lokalisering problematisk.

Det er kun få unge lærlinge, der finder mulighederne for at overnatte på skolen interessante.

Voksenlærlinge har en primær interesse i at være sammen med familie og finder det desuden problematisk med lange køretiden.

Flere af de interviewede peger på, at tagdækkeruddannelsens placering på kun to skoler, og hvor der ikke er et naturligt daglig skoleforløb med elever fra andre byggefagsuddannelse, kan være en årsag til det begrænsede kendskab, der er til tagdækkeruddannelsen. Det betyder formodentlig også, at det er få ”omvælgere” fra andre byggefag, der bliver opmærksom på mulighederne som tagdækker.

Fremtiden

Grøn omstilling og ny teknologi

Klimaregnskab og krav om bæredygtighed i produktionen bliver mere akutte for virksomhederne at forholde sig til. Der er f.eks. et betydeligt energiforbrug i selve produktionen og der er endnu ikke megen genbrug branchen. Større virksomheder og kæder understreger, at de arbejder bevidst med disse faktorer. Der er en del forsøg på at genanvende afskåret tagpap.

Der arbejdes desuden med sprøjtemembraner og (i udlandet) med en integrering af solceller direkte i tagdækningen. Ligesom indenfor andre produktionsprocesser er der et forventeligt potentiale i at anvende robotter (a la maler-robotter) på store flade tage.

Det faglige udvalg er opmærksom på disse tendenser.

Det virker oplagt at udnytte disse tendenser, som har appel hos stadig flere unge som en del af fagets og uddannelsens profil og dermed øge attraktiviteten.

Generelt om den særlige indsats ift. EUD

Der har siden 2016 været mere end 200 forskellige indsatser (med en samlet bevilling på 500 mio. kr.) for at øge tilgangen til EUD⁹ indenfor alle erhverv og brancher.

Der er en række observationer, der er relevante at forholde sig til, når fokus er på en fornyet og øget indsats for at rekruttere flere elever til tagdækkeruddannelsen.

I perioden siden 2016 har søgningen fra grundskolen til EUD været stagnerende. Frafaldet er dog faldende, men fortsat højt.

Der er, ifølge rapporten, ikke nogen stor særlig indsats rettet imod det, der er mest relevant for tagdækkeruddannelsen, nemlig rekruttering fra andre grupper f.eks. voksne og studenter, samt på hvad der sker med elever, der har påbegyndt deres uddannelse.

Den største aktivitet har været rettet mod at øge erhvervsskolernes attraktivitet. I forhold til tagdækkerbranchen er det værd at bemærke, at projektlederne fra mange forskellige indsatser finder, at det er vanskeligt at arbejde direkte med at forbedre EUDs attraktivitet.

Der har været et udbredt fokus i projekter på betydningen af rollemodeller, brobygning og uddannelsesvejledning. Disse områder er der også arbejdet med ift. tagdækkeruddannelsen.

De unges og andre erhvervsskoleelever egen viden og erfaring er **ikke** inddraget i indsatserne i nævneværdigt omfang. Nærværende undersøgelse forsøger at gøre netop dette.

Erfaringerne fra diverse EUD-indsatser har bredt haft vanskeligt ved at opgøre målbare effekter systematisk. Vurderinger er dog, ifølge projektlederne, at indsatserne overordnet set er effektive på projekternes egne præmisser

Der er endelig - og ikke uventet - ofte vanskeligheder med at videreføre indsatserne, når bevillingen er ophørt.

⁹ DEA, "Læringer fra indsatser rettet imod erhvervsuddannelserne", VIVE, november 2022.

Hvad kan der gøres ift. tagdækkeruddannelsen?

Denne undersøgelse har som sit primære formål haft at indkredse årsager til, at der er for få, der vælger og fuldfører tagdækkeruddannelsen. Undersøgelsen har vist, at der hos parterne og andre interessenter er en

Uddannelsens indhold er relevant og opdateret.

Trods mange opslag er der for få unge, der ønsker at indgå en kontrakt

Uddannelsen er ikke kendt nok.

Vejledningsindsatsen er for ringe

Den er ift. andre af byggeriets erhvervsuddannelser relativt ny (20+ år).

Kritik af skolens geografiske placering og manglende muligheder for eleverne for dagligt samvær med andre EUD-elever på byggeriets område.

klar frustration og udbredt rådvildhed om, hvad der kan og skal gøres.

Undersøgelsen understreger behovet for nye og utraditionelle tiltag til at skaffe arbejdskraft til en branche, der mangler arbejdskraft. Traditionelle tilgange, som erhvervspraktik og virksomhedsbesøg, er langt fra nok.

Konkrete anbefalinger

Next Step aps har med baggrund i undersøgelsens resultater følgende konkrete anbefalinger til opdragsgiver:

Helt overordnet skal ambitionerne øges.

En fortsættelse af den nuværende praksis er uholdbar. Parterne, udvalg og skolen bør have fokus udvalgte stærke unge og voksne elever og motiverede virksomheder i stedet for genelle og diffuse initiativer overfor alle typer af elever og virksomheder.

Sæt måltal for et markant øget antal nyuddannede

Parterne, udvalg og skolerne bør i fællesskab sætte konkret mål for, hvor mange nye faglærte der på landsplan skal uddannes årligt. Pt. uddannes 30-35 nye faglærte om året. Der er behov for en fælles målsætning, der f.eks. satser på op til 100 nye faglærte tagdækkere om året inden 2025.

Rekrutter fra gruppen af unge med en stærk social profil

Gruppen af udsatte unge er ikke et tilstrækkeligt og relevant rekrutteringsgrundlag. Langt størstedelen af de unge, der ikke indgår i et formelt EUD-forløb, er ikke "udsatte unge". Det er fra gruppen med en stærk social profil, der skal rekrutteres.

Fokus på få, stærke virksomheder

Der bør primært være fokus på relativt få udvalgte og motiverede virksomheder og deres egne initiativer. Der er ikke grund til at anvende ressourcer på virksomheder, der ikke kan eller vil stå for uddannelsen af flere faglærte.

De faglige organisationer bør intensivere deres indsats over egne medlemmer

De faglige organisationer bør overfor unge og voksne medlemmer synliggøre, at der er sikker beskæftigelse og gode indtjeningsmuligheder for faglærte tagdækkere i branchen.

De faglige organisationer skal synliggøre flere aktive voksne rollemodeller. Rollemodeller har vist sig at være vigtige for de unges valg. Det er ikke kun tagdækkere, men også andre fag f.eks. tømrere.

Arbejdsgiver- og brancheorganisationer bør etablere netværksbaserede initiativer.

Nye opmærksomhedsskabende rekrutteringstiltag i virksomhedsnetværk. Målet skal være på at øge kendskabet til tagdækkerbranchen og sikre branchens fælles interesse i at øge udbuddet af kvalificeret arbejdskraft. Den grønne omstilling vil være et interessant omdrejningspunkt.

Skolens nye roller

Skolen kan bidrage positivt til virksomhedernes netværksarbejde ved at opprioritere, målrette og kvalificere den virksomhedsopsøgende indsats.

Nogle frafaldne grundforløbselever startede primært pga. muligheden for hurtig løn. Skolen og parterne skal vække disse elevers interesse til at forblive i uddannelsen, når de nu er "fanget ind".

Skolen skal forebyggende forholde sig til elevernes egen forståelse af hvad det betyder "at have fast arbejde", så tidligt som muligt i uddannelsesforløbet, for at forebygge frafald.

De mange nye virksomheder og næsten lige så mange årlige konkurser - i overvejende grad hos små 1-2 mands selvstændige - viser et behov for, at der udbydes kurser/ laves et revideret curriculum i virksomhedsdrift og principper for ejerledelse.

Supplerende overvejelser

Der er i forbindelse med interviewrunden blevet peget på nogle muligheder for, hvad der måske kan gøres for at forøge antallet af faglærte tagdækkere. Disse er kort præsenteret i det følgende:

"Fra ufaglært til faglært"

Når det viser sig særdeles vanskeligt at få flere unge til at påbegynde tagdækkeruddannelsen, forekommer det nærliggende at forholde sig til den store andel af erfarne voksne ufaglærte, selvlærte og tillærte, der er i branchen.

"Fra ufaglært til faglært" og realkompetencevurdering kan med fordel i større grad forfølges ift. ufaglærte, selvlærte og tillærte voksne danskere.

Problemet med denne tilgang er, at de voksne ufaglærte har fokus på, at løn/indtjening under uddannelse er for lav ift. den livssituation, de voksne har.

Der er enkelte virksomheder, der i specielle tilfælde, hvor man gerne vil fastholde en kompetent ufaglært/tillært medarbejder, har lavet en intern aftale om fuld løn under uddannelse.

Der er på tagdækkerområdet, som formodentlig bekendt, overenskomster, der sikrer ufaglærte tagdækere - efter en vis beskæftigelsesperiode - samme løn som en faglært. Her fremmer incitamentstrukturen ikke, at ufaglærte søger mod uddannelsen som faglært tagdækker.

Der er ikke en selvstændig aftale i branchen om, at ufaglærte, efter en periode som beskæftiget tagdækker, er berettiget til fuld løn under uddannelse. Tagdækkerne nævnes ofte i sammenhæng med stilladsarbejdere, der har en aftale, hvor der efter en praksisperiode er en ret til løn under et EUD-forløb.

De overenskomst aftalte uddannelsesfonde udnyttes ikke af de små og mindre virksomheder.

Der peges fra bl.a. uddannelseskonsulenter på, at det måske kan være relevant at anvende realkompetencevurdering m.v. ift. voksne udenlandske tagdækere, mhp. supplerende uddannelse i retning af at blive faglært tagdækker.

”Erhvervsplaymaker”

Næstved kommune har udviklet en konsulentfunktion som ”Erhvervsplaymaker”, hvor målsætningen er at udvide grundskoleelevernes forståelse for, at der er andre muligheder end gymnasiet. Indsatsen er opbygget i et samarbejde med en række virksomheder. Det er dette samarbejde, der vurderes at være effektivt.

- Mange elever tager mere eller mindre gymnasiet på automatik. Det vil vi selvfølgelig gerne udfordre, og der spiller virksomhederne også en vigtig rolle i at fortælle eleverne, hvad der er af muligheder. Man kan både få uddannelsen her i Næstved, og man kan få job efterfølgende, og det vil vi gerne vise eleverne.

Ole Hilden, erhvervsplaymaker i Næstved Kommune

Tagdækker Trainee-forløb

Phønix Tag Materialer har, efter en del henvendelser fra en bred kreds af deres kunder (50-60 tagdækker-virksomheder¹⁰), udviklet et samarbejde mellem en række private virksomheder, jobcentre over hele landet, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) og 3F om et Trainee forløb.

¹⁰ Incl. Phønix Franchisingkæden af selvstændige tagcentre (15 afdelinger) med ca. 350 tagdækere

Phønix Tag Materialer har koordineret indsatsen for at skaffe bedre kvalificeret omend ikke primært mere faglært arbejdskraft til tagdækkerbranchen. "Tagdækker Trainee-forløbet" har vist ganske interessante resultater.

"Vi har valgt at kombinere skoleophold tæt med praktik hele vejen igennem. Eleverne har vist gåpåmod og har hurtigt nået et højt fagligt niveau, samtidig med at de personlighedsudviklende kurser, bl.a. med BS Christiansen, også har gjort gavn. Jeg er ikke i tvivl om, at de unge bliver gode tagdækkere"

Pr. ultimo 2022 har indsatsen bragt ca. 120 udsatte unge og andre ledige sammen med tagdækker-virksomheder, primært beliggende i Jylland, der mangler arbejdskraft. Projektledelsen oplyser, at ca. 80 pct. af deltagerne er selvforsørgede 3 måneder eller mere efter endt forløb. Ca. 50 pct. er fortsat i branchen, og ca. halvdelen af disse er gået videre i uddannelse. Således er 12-13 deltagere fra 2022 årgangen gået videre i et EUD-forløb¹¹.

Det er interessant, at de forløb, der er vurderet som succesfulde, skyldes, at deltagerne var motiverede, uanset deres sociale og personlige baggrund. Forløbet har været tæt på håndholdt. Der er f.eks. tilbudt ugentlige sparring med trainee-eleverne.

Erfaringerne herfra viser, at der for en del af deltagerne skal være et individuelt spillerum i tilrettelæggelsen af forløbet, at det ikke skal være det samme, som det deltagerne oplevede på en skole, samt at det ikke skal være en stressende oplevelse. Der har været tilknyttet en coach til forløbet, der har fungeret som individuel mentor for en del af deltagerne. Coachen er tilknyttet Phønix Tag Materiale og dækker også andre opgaver i relation til virksomhedens øvrige ansatte.

Der planlægges nye tilsvarende forløb i 2023, heraf et på Sjælland. EUCNVS er inddraget i dette arbejde.

High:five fonden

En enkelt virksomhed har oplyst, at de med succes har arbejdet sammen med High:five fonden om et uddannelsesforløb.

High:five fonden assisterer virksomheder med at ansætte og fastholde tidligere straffede i ordinære job eller uddannelsesforløb og samarbejder tæt med kommuner, politikredse, Kriminalforsorgen og politikere. High:five har udviklet en metode til at skabe ordinære job til tidligere straffede. Siden 2013 har fonden været en del af et offentligt-privat samarbejde (OPS), hvor de virksomheder, som fonden samarbejder med, kvalificerer indsatte i fængslerne til et job efter afsoning. High:five har de sidste år skabt ordinære job til mellem 200-250 unge om året. 75 pct. af dem fortsætter et nyt liv uden kriminalitet.

¹¹ Uddannelsesansvarlig Kasper B Kristensen, Phønix Tag Materiale.

Vejledningen

Vejledningsindsatsen (jobcentre og skoler) kan med fordel i langt større omfang end det er tilfældet pege på, at der næsten altid er godt betalt arbejde at få som faglært tagdækker. Det er mere sikkert end at forblive ufaglært/tillært. Vejledningen betyder, som nævnt, dog ikke meget for de fleste aktuelle hovedforløbselever, men burde via et samarbejde med parterne kunne gøre det for fremtidige elever.

Certificeringsordning for tagdækkerområdet

Der er i forbindelse med undersøgelsen nogle gange blevet nævnt, at en slags "Certificeringsordning" for branchen vil være en god ide.¹²

Det vil være en mulig positiv konkurrenceparameter for en virksomhed, hvis den kan garantere, at alle ansatte tagdækkere er enten faglærte eller lærlinge. Det vil samtidig gøre det relevant at forøge virksomhedens satsning på at uddanne elever og voksne med konkret tagdækkererfaring.

¹² Certificeringsordning nævnes allerede i PLS rapporten fra 2002